

Verhalen en artikelen uit de oude doos

Gemeentelijk Gasdistributiebedrijf naar „Intergas" n.v.

Verleden en heden. Goede en Slechte tijden. Verhalen, herinneringen van toen en nu, willen wij opnieuw onder uw aandacht brengen. Bent u geïnteresseerd in de geschiedenis van Oosterhout, bezoekt u dan onze website: www.hkoosterhout.nl

Alle verhalen uit de oude doos zijn **letterlijk** overgenomen uit oude Oosterhoutse weekbladen. Voor elk verhaal is de datum waarop het verhaal is geschreven vermeld.

Uit het Kanton van donderdag 2 december 1965

Gemeentelijk Gasdistributiebedrijf naar „Intergas" n.v.

30 November 1965 zal, mede dank zij het besluit van de Raad van Oosterhout van dezelfde datum, als een historische datum in de annalen van de gasgeschiedenis van Noord-Brabant, en speciaal van Oosterhout worden opgetekend.

Eenstemmig besloot de genoemde Raad op deze datum het gemeentelijk gasbedrijf met ca. 5.000 aansluitingen over te dragen aan de Maatschappij voor Intercommunale Gasdistributie „Intergas" n.v., gevestigd te Oosterhout.

Bij monde van de heren van Bekhoven, Schapendonk en Janssens drukten de drie raadsfracties hun voldoening uit over de wijze, waarop hen terzake voorlichting en informaties waren verstrekt. Intergas is in Oosterhout gevestigd. Toch leidde het gemeentelijk gasbedrijf in diezelfde plaats een afzonderlijk leven, buiten Intergas n.v., ook al stonden beiden onder dezelfde directeur en werd de administratie en de exploitatie van beiden in of vanuit hetzelfde gebouwencomplex geleid.

De Oosterhoutse gastarieven waren dan ook lager en dat verklaart nogal wat. Nu de gastarieven onvermijdelijk op gelijk niveau zullen komen liggen is deze grond voor een zelfstandig bestaan opgeheven, terwijl andere belangrijke motieven mede invloed hebben uitgeoefend tot deze overdracht.

N.V. Intergas Oosterhout

Een klein stukje geschiedenis.

Ruim 105 jaar geleden werd aan de heer F. J. Smits te Oosterhout bij Koninklijk Besluit op 2 maart 1860 (en hier citeren wij letterlijk een gedeelte van dit besluit) „vergunning verleend tot het oprigten eener gasfabryk onder bepaling dat ter voorkoming van gevaar of andere naadelige gevolgen in het algemeen belang nadere voorzieningen mogten worden vereischt, deze aan den adressant of zijne regtverkrijgenden ten allen tijde zullen kunnen worden opgelegd, onder verpligting zich daarnaar te gedragen". Dit besluit was getekend door de toenmalig Minister van Binnenlandse zaken S. van Heemstra en bekrachtigd door Koning Willem III.

Over de periode dat het gasbedrijf in particuliere handen was, is in de archieven van het gasbedrijf weinig te vinden. Wel is bekend dat op 15 Oktober 1860 het eerste gas in Oosterhout door de leidingen stroomde. Op 1 augustus 1880, dus ongeveer 20 jaar later, nam de gemeente Oosterhout het bedrijf van de heer Smits over.

Bladerend in stapels vergeelde archiefstukken wordt bij stukjes en beetjes 'n beeld verkregen van de rijke historie van het oude Oosterhoutse gasbedrijf. Het is een lange geschiedenis, te lang om in zijn geheel te schrijven. We moeten ons beperken tot het weergeven van enkele karakteristieken.

Zo vonden we een lijst uit 1908 voor het opsteken en „blusschen" van gaslantaarns (97 stuks in die tijd) die gezamenlijk ongeveer 2000 m³ gas per maand verbruikten. Die lijsten vormden de gehele boekhouding van de openbare verlichting. Gaslicht was overigens in die jaren echt „in", getuige de vele verzoeken, allemaal op gezegeld papier, tot het plaatsen „eener" gaslantaarn. Ook werd gas veel gebruikt als

verwarmingsbron en de enquête-overzichten uit 1926 geven de eenparige mening te zien dat gas voor verwarming „gemakkelijk en zindelijk was“.

In 1925 werden de gaspenningen ingevoerd. Een degelijke informatie hierover ging er aan vooraf, getuige 45 brieven van andere gasbedrijven over de voor- en nadelen van de gaspenning.

In 1925 telde Oosterhout ongeveer 1400 muntmeters. Van een van onze medewerkers hoorden wij, dat de meterlichters altijd gebukt liepen onder de zware last van kilo's munten.

Dat de toenmalige directie een vooruitstrevend beleid voerde, werd ons duidelijk uit een conceptovereenkomst uit 1927 inzake de gaslevering door Oosterhout aan de gemeente Terheijden.

In de oorlogsjaren kampte men met 't probleem van de rantsoenering. Alle mogelijkheden om de gashouders hoog te houden, werden aangegrepen. Voor de juistheid van de mededeling van een oud-stoker, als zouden er zelfs matrassen voor de vuren zijn gebruikt, kunnen wij niet instaan. Wel lazen wij op een aan het bedrijf teruggezonden reclamefoldertje onder de kop „Kookt op gas“: „maar niet op lucht“. Dit laatste was er overigens met een potlood bijgeschreven.

In 1948 werd het bedrijf op het gasdistributienet van de Staatsmijnen aangesloten en het begin van het daarop volgende jaar werd de eigen gasproductie stopgezet. Bedroeg de gasomzet in 1913 500.000 m³, deze is in 1965 verTIENVoudigd.

Heden....

Het is een hele stap om ons los te maken uit dit rijke gasverleden en over te schakelen op het dynamische heden. Toch duurt het niet lang om in de ban te komen van dit heden. Intergas levert er ondanks zijn korte bestaan stof en reden genoeg voor. Wat is beter dan dit met enkele cijfers aan te tonen: Sinds 1959 werden door Intergas 26 gemeenten op de gasnetten aangesloten. Hiervoor werd maar liefst 410 kilometer hoofdleiding gelegd, werden duizenden toestellen omgebouwd en nog eens duizenden nieuwe toestellen aangesloten.

Intergas telt thans ca. 25.000 huisaansluitingen en dit aantal zal in de zeer nabije toekomst oplopen tot 30 a 35 duizend. In totaal zijn thans 32 gemeenten bij Intergas toegetreden. In de loop van 1966 zullen de gemeenten Hilvarenbeek, Moergestel en Diessen op het aardgasnet worden aangesloten. Er werden ruim 10.000 gasgeisers in huur geplaatst.

Ook de afdeling voorlichting heeft intensief aan de bereikte resultaten mee geholpen. In iedere gemeente werden gastentoonstellingen georganiseerd, terwijl er jaarlijks ong. 1000 huisvrouwen werden ontvangen in het eigen voorlichtingscentrum. Bovendien werden er honderden huisbezoeken afgelegd.

Ook de administratie is aangepast aan de moderne eisen. Zo worden bijvoorbeeld alle verbruikskwantities op een computer vervaardigd.

In 1959 bedroeg de gasafgifte 300.000 m³. Voor 1966 wordt een afgifte van 18.000.000 m³ verwacht, dat wil zeggen een zestigvoud van hetgeen in het eerste jaar werd afgeleverd.

Men kan, ondanks de jeugdige leeftijd van Intergas, nu reeds spreken van een respectabele staat van dienst.

Toekomst....

Het aardgastijdperk werd met de vondst in Slochteren ingeluid. Nimmer is er meer activiteit geweest dan nu. Allerwege wordt hard gewerkt om zo vlug mogelijk het aardgas in elk Nederlands gezin te brengen. Deze overschakeling vraagt inspanning. De overschakeling naar nieuwere en modernere werkmethoden vraagt van de gasdistributiebedrijven mogelijk nog meer. Het is echter de moeite van het doen waard. Wij hebben de vaste overtuiging dat het samenbundelen van krachten, waartoe de gemeenteraad in Oosterhout besloot, daartoe in belangrijke mate zal bijdragen.(FVW)